

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta (HE 168/2006 vp).

Eduskunta-aloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

— lakialoitteen laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (LA 77/2005 vp — Leena Rauhala /kd),

joka on lähetetty valiokuntaan 28 päivänä syyskuuta 2005 ja

— toimenpidealoitteen kotihoidon tuen sisaruslisan nostamisesta (TPA 56/2006 vp — Hanna-Leena Hemming /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 28 päivänä huhtikuuta 2006.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lakimies Päivi Kemppe, sosiaali- ja terveysministeriö
- etuuspäällikkö Suvi Onninen, Kansaneläkelaitos.

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia siten, että ottovanhemmilla olisi eräissä tapauksissa oikeus saada kotihoidon tukea myös yli kolmivuotiaan lapsen hoitamiseen hoitovapaan ajan, kuitenkin enintään, kunnes lapsi aloittaa koulun. Esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi perheen toisesta ja seuraavista lapsista maksettavaa kotihoidon tukea. Lisäksi ehdotetaan parannettavaksi vanhempien tai muiden huoltajien mahdollisuutta valita lasten hoitomuoto mahdollistamalla se, että kotihoidon

tukea ja yksityisen hoidon tukea voidaan maksaa perheelle samanaikaisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2007.

Aloitteet

Lakialoitteessa LA 77/2005 vp ehdotetaan, että monikkoperheille maksettaisiin kotihoidon tuen hoitoraha kaikista kerralla syntyneistä lapsista täysimääräisenä.

Toimenpidealoitteessa TPA 56/2006 vp ehdotetaan kotihoidon tuen sisaruslisän nostamista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä tarkistettuna.

Kotihoidon tukeen perheen toisesta ja seuraavista lapsista esitetyt korotukset sekä mahdollisuus maksaa kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea perheelle samanaikaisesti parantavat lapsiperheiden mahdollisuuksia valita perheen tilanteen ja lasten tarpeiden kannalta sopivin tapa hoidon järjestämiseksi. Valiokunta pitää perusteltuna, että adoptiovanhempien laajennettu oikeus hoitovapaaseen yli kolmevuotiaan lapsen hoitamiseksi otetaan huomioon myös heidän oikeudessaan hoitorahaan.

Aloitteet

Valiokunta on hyväksynyt lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muutoksen hoitorahan korotuksen osalta hallituksen esittämässä muodossa. Valiokunnan kannasta seuraa, että aloitteet on hylättävä.

Yksityiskohtaiset perustelut

4 §. *Hoitoraha.* Valiokunnan samaan selvityksen mukaan hallituksen tarkoitus oli säilyttää kotihoidon tuen hoitoraha ensimmäisen lapsen osalta ennallaan ja korottaa hoitorahan määrää kaikista seuraavista alle kolmivuotiaista lapsista 94,09 euroon. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa pykälään teknistä korjausta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 4 § seuraavasti muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että lakialoite LA 77/2005 vp ja toimenpidealoite TPA 56/2006 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotus

4 §

Hoitoraha

Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 294,28 euroa, kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta lapsesta 94,09 euroa ja kustakin muusta lapsesta 60,46 euroa kalenterikuukaudessa. Yli kolmivuotiaasta tukeen oikeuttavasta ottolapsesta hoitoraha maksetaan kuitenkin kuin alle kolmivuotiaasta. (Poist.)

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
vpj.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Paula Risikko /kok
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Arto Seppälä /sd
	Anneli Kiljunen /sd	Osmo Soininvaara /vihr
	Marjaana Koskinen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Pehr Löf /r	Raija Vahasalo /kok
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Erkki Virtanen /vas
	Aila Paloniemi /kesk	Tuula Väättäin /sd.
	Leena Rauhala /kd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 168/2006 vp on esitetty joitakin parannuksia lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukiin. Hallituksen esityksen mukaan tullaan kotihoidontuen hoitorahaa korottamaan toisen ja sitä seuraavien lasten osalta kymmenellä eurolla kalenterikuukautta kohti. Samoin parannettaisiin ottolapsien asemaa ja mahdollistettaisiin kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen maksaminen perheelle samanaikaisesti. Tämä ei kuitenkaan ole mielestämme riittävä parannus lakiin.

Lapsiperheiden köyhyys on vuosien mittaan hälyttävästi lisääntynyt, ja tämän vuoksi tulisi lapsiperheille kohdistettujen tukitoimien riittävyyttä ja ajankohtaisuutta kiireesti tarkistaa. Lakialoitteessa LA 5/2006 vp esitetään yksityisen hoidon tuen täysimääräisen hoitolisän korottamista sekä tulorajojen korottamista 20 prosentilla. On tärkeää, että lapsiperheet saavat kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta tosiasiallisen vaihtoehdon kunnalliselle päivähoitolle. Tukien antama ostovoima korreloi suoraan siihen, miten lapsiperheet etuuksia käyttävät. Kunnallinen päivähoito on edelleen yhteiskunnalle huomattavasti kalliimpaa kuin se, että lapsia hoidetaan kotona. Kotihoidon etuna on lisäksi se, että lapsi saa riittävästi rakkautta ja huomiota toisin kuin suurissa päiväkotiryhmissä. Hyvänä päiväkodin ja kodin välimuotona on yksityinen perhepäivähoito. Tuen riittävyydestä ja sen vaikutuksesta lapsiperheiden taloudelliseen tilaan on tehtävä selvitys ja tukisummia on säännönmukaisesti tarkistettava siten, että ne seuraavat elinkustannusindeksin kehitystä.

Hallituksen esityksessä ei myöskään ole otettu huomioon monikkoperheiden asemaa. Monikkoperhe on lapsiperhe, johon syntyy useampi kuin yksi lapsi kerrallaan. Suomessa perheisiin syntyy vuodessa kaksosia noin 900 ja kolmosia kymmenkunta kertaa. Nelosia syntyy noin kerran kymmenessä vuodessa. Nykyisessä lainsä-

dännössä lapsiperheille suunnatut tuet on suunniteltu tilanteisiin, joissa perheeseen syntyy yksi lapsi kerrallaan. Suomessa sosiaalietuudet ovat lähes identtiset sekä yhden lapsen synnyttäneille että monikkolasten vanhemmille, eikä niissä oteta huomioon monikkoperheiden rajusti kasvaneita elinkustannuksia erilaisine paikallisine hankintoineen.

Tämä puute tulee esiin erityisesti kotihoidontukijärjestelmässä. Kotihoidon tuen hoitorahaa maksetaan vain yhdestä lapsesta täysimääräisenä, ja toisen ja kolmannen samanaikaisesti syntyneen sisaruksen osuus on vain sisarkorotuksen mukainen, vaikka samaan aikaan syntyneet lapset eivät voi käyttää hyväkseen samanlaista skaalahyötyä kuin peräkkäin syntyneet lapset, jolloin eri tarvikkeita voidaan kierrättää sisarukselta toiselle. Lisäksi useamman lapsen syntyminen kerralla kasvattaa perhekokoa usein niin, että suuremman asunnon ja auton hankkiminen tulee ajankohtaiseksi. Tätä ei nykyinen lapsiperhetukijärjestelmämme ota huomioon.

Hallituksen esityksessä ei tähän asiaan ole esitetty parannusta. Lakialoitteessamme LA 77/2005 vp ehdotetaan, että kotihoidon tuen hoitoraha, joka tällä hetkellä on 294,28 euroa, tulee maksaa monikkoperheille monikossa: jokaisesta syntyvästä lapsesta tulee maksaa täysimääräinen hoitoraha eli kaksosille kaksinkertaisena, kolmosille kolminkertaisena ja niin edelleen. Lasten hoitaminen kotona on arvokasta työtä sekä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta että myös yhteiskunnallisesti. Tämän työn arvostus tulee tunnustaa ja osoittaa se myös käytännön päätöksenteossa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisesti paitsi 4 § muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotus:

4 §

Hoitoraha

—————
Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 294,28 euroa, kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta lapsesta 94,09 euroa ja kustakin muusta lapsesta

60,46 euroa kalenterikuukaudessa. Yli kolmivuotiaasta tukeen oikeuttavasta ottolapsesta hoitoraha maksetaan kuitenkin kuin alle kolmivuotiaasta. *Jos perheeseen samalla kertaa syntyy useampia lapsia, hoitoraha maksetaan jokaisesta samaan aikaan syntyneestä lapsesta ensimmäisestä lapsesta maksettavan hoitorahan suuruusena.*

(3 mom. kuten StVM)

—————
—————

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Leena Rauhala /kd
Raija Vahasalo /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok

Erkki Virtanen /vas
Osmo Soininvaara /vihr